

Protocol

‘Zieke leerlingen en medicatie’

BS de Ravelinde

Inleiding

De Ravelinde voelt zich verantwoordelijk voor het welbevinden van alle kinderen en voor een zo optimaal mogelijke voortgang van het onderwijs aan alle kinderen op school, ook als deze een handicap hebben of ziek zijn.

Het is juist van groot belang dat een (langdurig) ziek kind of een kind met een bepaalde handicap zoveel mogelijk gewoon naar school gaat. Het kind heeft contact met leeftijdsgenootjes, neemt deel aan het normale leven van een schoolkind en wordt daardoor niet de hele dag herinnerd aan zijn handicap of ziek zijn.

De verantwoordelijkheid voor het onderwijs aan een kind, ziek of niet, ligt altijd bij de school waar de leerling staat ingeschreven. Voor kinderen met een handicap of die langdurig en/of chronisch ziek zijn, kan de school ondersteuning aanvragen van een consulent ondersteuning onderwijs gehandicapte/ zieke leerlingen werkzaam bij een onderwijsbegeleidingsdienst of bij een educatieve voorziening van een academisch ziekenhuis.

Een consulent ondersteuning onderwijs zieke leerlingen kan de school helpen bij het opstellen en uitvoeren van een hulpplan voor het zieke kind, ook als een kind met een chronische ziekte wel in staat is naar school te gaan. Er kan informatie gegeven worden over de mogelijke gevolgen van de ziekte, medicatie en/of de behandeling op leren en/of gedrag en de consulent kan in beperkte mate het onderwijs aan het zieke kind verzorgen.

Om extra aandacht en zorg te bekostigen is een wettelijke regeling opgesteld, die extra onderwijsbudget mogelijk maakt voor langdurig ziek kinderen of kinderen met een handicap of een (lichamelijke en/of verstandelijke) handicap hebben. Dit extra budget is specifiek verbonden aan een kind en wordt verkregen middels een indicatie. Ook is ter ondersteuning van school en/of leerkracht advies in te winnen bij het Samenwerkingsverband.

Hoe te handelen?

Bij zieke leerlingen is de onderstaande wijze van werken een manier om het kind betrokken te laten blijven bij de school en het onderwijsproces. Het kind houdt hierdoor toekomstperspectief en een sociaal-emotioneel isolement wordt zoveel mogelijk voorkomen.

Het vraagt vooral van de groepsleerkracht veel tijd en inzet. Ook van de overige leerkrachten die met de leerling te maken hebben, wordt betrokkenheid en extra inzet gevraagd.

1. Korte ziekte/ongeval van een leerling:

- De groepsleerkracht is de eerst verantwoordelijke voor het contact met het kind en de ouders/verzorgers rondom onderwijsproces.
- De groepsleerkracht houdt absentieadministratie bij.
- De groepsleerkracht informeert de KC-er en de directeur bij absentie langer dan 2 weken en bij opname in ziekenhuis
- Indien nodig maken de groepsleerkracht en de KC-er samen een hulpplan en is er voortdurend overleg over het hulpplan.
- De groepsleerkracht informeert indien nodig andere leerkrachten/ betrokkenen en ouders over hulpplan
- Bij een te verwachten langere ziekteperiode en het niet of niet volledig naar school kunnen gaan kan in overleg met de KC-er de consulent onderwijsondersteuning zieke leerlingen van de schoolbegeleidingsdienst of van een educatieve voorziening van een academisch ziekenhuis ingeschakeld worden. Ook bestaat de mogelijkheid het samenwerkingsverband in te schakelen.

2. Langdurige ziekte, chronische ziekte of opname in het ziekenhuis:

- De groepsleerkracht onderneemt actie naar de ouders en heeft tijdens de ziekteperiode regelmatig contact met ouders en kind
- De groepsleerkracht informeert de KC-er, de directie en de overige leerkrachten regelmatig
- De groepsleerkracht of de KC-er neemt in overleg contact op met de consulenten onderwijsondersteuning zieke leerlingen van de schoolbegeleidingsdienst of van een educatieve voorziening met de vraag om begeleiding van leerkracht en leerling. Ook kan het inschakelen van het samenwerkingsverband overwogen worden.
- De groepsleerkracht bepaalt zo spoedig mogelijk in samenspraak met de KC-er en/ of consulente of ambulant begeleider welk schoolwerk van belang is voor het kind en maakt daarbij samen met KC-er het hulpplan of begeleidingsplan en is er voortdurend overleg over het hulpplan.
- De groepsleerkracht informeert indien nodig andere leerkrachten/ betrokkenen en ouders over hulpplan of begeleidingsplan
- De groepsleerkracht bespreekt na overleg met het kind en de ouders één en ander met de klas en stimuleert klasgenoten contact te onderhouden.
- De groepsleerkracht informeert de KC-er en de directeur met regelmaat over de situatie en voortgang.
- Wanneer een kind ernstig ziek wordt, kan het voorkomen dat de school ondersteuning nodig heeft. Wij doen hiervoor een beroep op de consulenten van De Stichting Educatie Zieke Leerlingen Rotterdam (SEZL.nl). Dit is een expertisecentrum op het gebied van ziek zijn en onderwijs in Rotterdam en wijde omgeving. Kinderen die langere tijd ziek zijn, kunnen via deze stichting les krijgen.

Ziek worden of ziek zijn.

1. Het kind wordt ziek op school

In zijn algemeenheid is een leraar niet deskundig om een juiste diagnose te stellen. De grootste mogelijke terughoudendheid is hier dan ook geboden wanneer een kind aangeeft 'ziek' te zijn. Uitgangspunt moet zijn dat een kind dat ziek is naar huis moet. De leerkracht zal, in geval van ziekte, altijd contact op moeten nemen met de ouders om te overleggen wat er moet gebeuren (is er iemand thuis om het kind op te vangen, wordt het kind gehaald of moet het gebracht worden, moet het naar de huisarts, etc.?).

Ook wanneer een leraar inschat dat het kind bij een eenvoudig middel gebaat is, dan is het gewenst om altijd eerst contact te zoeken met de ouders.

Problematisch is het wanneer de ouders en andere, door de ouders aangewezen vertegenwoordigers, niet te bereiken zijn. Het kind kan niet naar huis gestuurd worden zonder dat daar toezicht is. Ook kunnen medicijnen (het gaat hier om medicijnen die zonder recept bij de drogist te verkrijgen zijn) niet zonder toestemming van de ouders verstrekt worden. Bij inschrijving wordt ouders om toestemming gevraagd. Raadpleeg dus bij twijfel het inschrijfformulier. De leraar kan dan besluiten, eventueel na overleg met een collega, om zelf een eenvoudig middel te geven. Daarnaast moet hij inschatten of niet alsnog een (huis)arts geraadpleegd moet worden. Raadpleeg bij twijfel altijd een arts. Het blijft zaak het kind voortdurend te observeren.

Enkele zaken waar u op gelet kan worden:

- toename van pijn
- misselijkheid
- verandering van houding (bijvoorbeeld in elkaar krimpen)
- verandering van de huid (bijvoorbeeld erg bleke of hoogrode kleur)
- verandering van gedrag (bijvoorbeeld onrust, afnemen van alertheid)

2. Het verstrekken van medicijnen op verzoek (bijlage 1 en 4)

Kinderen krijgen soms medicijnen of andere middelen voorgeschreven die zij een aantal malen per dag moeten gebruiken, dus ook tijdens schooluren. Te denken valt bijvoorbeeld aan puffjes voor astma, antibiotica, of zetpillen bij toevallen. In deze situatie dient de toestemming van de ouders voor het toedienen van deze medicatie expliciet gegeven te worden. Het is in dit geval van belang deze toestemming schriftelijk vast te leggen om welke medicijnen het gaat, hoe vaak en in welke hoeveelheden ze moeten worden toegediend en op welke wijze dat dient te geschieden.

Wanneer het gaat om het verstrekken van medicijnen gedurende een lange periode moet regelmatig met ouders overlegd worden over de ziekte en het daarbij behorende medicijn gebruik op school. Een goed moment om te overleggen is wanneer ouders een nieuwe voorraad medicijnen komen brengen.

Enkele praktische adviezen:

- Neem de medicijnen alleen in ontvangst wanneer ze in de originele verpakking zitten en uitgeschreven zijn op naam van het betreffende kind.
- Lees goed de bijsluiter zodat u op de hoogte bent van eventuele bijwerkingen van het medicijn.

- Noteer, per keer, op een aftekenlijst dat u het medicijn aan het betreffende kind gegeven heeft.

Mocht de situatie zich voordoen dat een kind niet goed op een medicijn reageert of dat er onverhoopt toch een fout gemaakt wordt bij de toediening van een medicijn bel dan direct met de huisarts of specialist in het ziekenhuis. Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112. Zorg in alle gevallen dat u duidelijk alle relevante gegevens bij de hand hebt, zoals: naam, geboortedatum, adres, huisarts en / of specialist van het kind, het medicijn dat is toegediend, welke reacties het kind vertoont (eventueel welke fout is gemaakt).

3. Medische handelingen (bijlage 2, 3 en 4)

In hoog uitzonderlijke gevallen zullen ouders vragen handelingen te verrichten die vallen onder medisch handelen. Te denken valt daarbij aan het geven van sondevoeding, het meten van de bloedsuikerspiegel bij suikerpatiënten door middel van een vingerprikje. In zijn algemeenheid worden deze handelingen door de thuiszorg of de ouders zelf op school verricht. In zeer uitzonderlijke situaties, vooral als er sprake is van een situatie die al langer bestaat, wordt door de ouders wel eens een beroep op de schoolleiding en de leraren gedaan. De school zal per individueel geval beslissen of zijn gehoor geven aan dit verzoek.

Het zal duidelijk zijn dat de ouders voor dergelijke ingrijpende handelingen hun toestemming moeten geven. Zonder toestemming van de ouders kan een schoolleiding of leraar al helemaal niets doen. Gezien de ingrijpendheid van de handelingen moet een schoolleiding een schriftelijke toestemming van de ouders vragen.

Wettelijke regels

Voor de hierboven genoemde medische handelingen heeft de wetgever een aparte regeling gemaakt. De Wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (Wet BIG) regelt wie wat mag doen in de gezondheidszorg. De wet BIG is bedoeld voor beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg en geldt als zodanig niet voor onderwijzend personeel. Dat neemt niet weg dat in deze wet een aantal waarborgen worden gegeven voor een goede uitoefening van de beroepspraktijk aan de hand waarvan ook een aantal regels te geven zijn voor schoolbesturen en leraren als het gaat om in de wet BIG genoemde medische handelingen.

Bepaalde medische handelingen – de zogenaamde voorbehouden handelingen - mogen alleen worden verricht door artsen. Anderen dan artsen mogen medische handelingen alleen verrichten in opdracht van een arts. De betreffende arts moet zich er dan van vergewissen dat degene die niet bevoegd is, wel de bekwaamheid bezit om die handelingen te verrichten.

Aansprakelijkheid

Vorenstaande is ook van toepassing wanneer een leraar bij een leerling een medische handeling verricht. Technisch gezien vallen leraren niet onder de wet BIG. Deze geldt alleen voor medische – en paramedische beroepen. Soms worden leraren betrokken bij de zorg rond een ziek kind en worden daarmee partners in de zorg. In zo'n geval kan het voorkomen dat leraren gevraagd wordt om een medische handeling bij een kind uit te voeren. Deze, niet alledaagse, positie van de leraar moet hierbij serieus genomen worden. Daarom moet een leraar een gedegen instructie krijgen hoe hij de handeling moet uitvoeren. Het naar tevredenheid uitvoeren van deze handeling wordt schriftelijk vastgelegd in een bekwaamheidsverklaring. Ook voor de verzekeraar van de school is deze bekwaamheidsverklaring van belang. De bekwaamheidsverklaring betekent dat een leraar in opdracht van een arts moet handelen die hem bekwaam heeft verklaard voor het uitvoeren van die medische handeling. Binnen organisaties in de gezondheidszorg is het

gebruikelijk dat een arts, of een door hem aangewezen en geïnstrueerde vertegenwoordiger, een bekwaamheidsverklaring afgeeft met het oog op eventuele aansprakelijkheden. Heeft een leraar geen bekwaamheidsverklaring dan kan hij bij onoordeelkundig handelen aangesproken worden voor de aangerichte schade. Het schoolbestuur is echter weer verantwoordelijk voor datgene wat de leraar doet. Kan een schoolbestuur een bekwaamheidsverklaring van een arts overleggen, dan kan niet bij voorbaat worden aangenomen dat de schoolleiding onzorgvuldig heeft gehandeld. Een schoolbestuur dat niet kan bewijzen dat een leraar voor een bepaalde handeling bekwaam is, raden wij aan de medische handelingen niet te laten uitvoeren. Een leraar die wel een bekwaamheidsverklaring heeft, maar zich niet bekwaam acht - bijvoorbeeld omdat hij deze handeling al een hele tijd niet heeft verricht - zal deze handeling eveneens niet mogen uitvoeren. Een leraar die onbekwaam en / of zonder opdracht van een arts deze handelingen verricht is niet alleen civielrechtelijk aansprakelijk (betalen van schadevergoeding), maar ook strafrechtelijk (mishandeling).

Het schoolbestuur kan op zijn beurt als werkgever eveneens civiel- en strafrechtelijk aansprakelijk gesteld worden. Om zeker te zijn dat de civielrechtelijke aansprakelijkheid gedekt is, is het raadzaam om, voordat er wordt overgegaan tot medisch handelen, contact op te nemen met de verzekeraar van de school. Het kan zijn dat bij de beroepsaansprakelijkheid de risico's die zijn verbonden aan deze medische handelingen niet zijn meeverzekerd.

Mocht zich onverhoopt ten gevolge van een medische handeling een calamiteit voordoen stel u dan direct in verbinding met de huisarts en / of specialist van het kind. Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112. Zorg ervoor dat u alle relevante gegevens van het kind bij de hand heeft zoals: naam, geboortedatum, adres, huisarts en specialist van het kind. Geef verder door naar aanleiding van welke handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan en welke verschijnselen bij het kind waarneembaar zijn.

BIJLAGE 1 Het verstrekken van medicijnen op verzoek

TOESTEMMINGSFORMULIER

Voor het toedienen van de hieronder omschreven medicijn(en) aan:

_____ (naam leerling)

De medicijnen zijn nodig voor onderstaande allergie/ziekte:

Naam van het medicijn: _____

O Medicijn dient dagelijks te worden toegediend op onderstaande tijden:

_____ uur _____ uur

_____ uur _____ uur

O Medicijn dient te worden toegediend in de volgende situaties:

Dosering van het medicijn:

Wijze van bewaren:

Ondergetekende, ouder / verzorger van genoemde leerling, geeft hiermee aan de school c.q. de hieronder genoemde leraar die daarvoor een medicijninstructie heeft gehad, toestemming voor het toedienen van de bovengenoemde medicijnen:

Naam: _____

Datum: _____ Plaats: _____

Handtekening:

BIJLAGE 2 Uitvoeren van medische handelingen

Ondergetekende geeft toestemming voor uitvoering van de zogenoemde 'medische handeling' op school bij:

_____ (naam leerling)

_____ (naam ouder(s) / verzorger(s))

Telefoon: _____

naam huisarts: _____

telefoon: _____

naam specialist: _____

telefoon: _____

naam van contactpersoon (in ziekenhuis of anders) _____

Telefoon: _____

Beschrijving van de ziekte waarvoor de 'medische handeling' op school bij de leerling nodig is:

Omschrijving van de uit te voeren 'medische handeling':

De 'medische handeling' moet dagelijks worden uitgevoerd op onderstaande tijden:

_____uur _____uur

_____uur _____uur

De 'medische handeling' mag alleen worden uitgevoerd in de hieronder nader omschreven situatie:

manier waarop de 'medische handeling' moet worden uitgevoerd:

Eventuele extra opmerkingen:

Bekwaamheidsverklaring aanwezig ja / nee

Instructie van de 'medische handeling + controle op de juiste uitvoering is gegeven

op (datum): _____

door: _____

functie: _____

van: _____ (instelling)

Handtekening:

=====

Ondergetekende:

Naam ouder/ verzorger: _____

datum: _____ plaats: _____

Handtekening:

=====

BIJLAGE 3 Bekwaamheidsverklaring bij het uitvoeren van medische handelingen

Ondergetekende, bevoegd tot het uitvoeren van de hieronder beschreven handeling

verklaart dat,

_____ (naam werknemer)

functie: _____

werkzaam aan / bij: _____

na instructie door ondergetekende, in staat is bovengenoemde handeling bekwaam uit te voeren.

De handeling moet worden uitgevoerd ten behoeve van:

naam: _____

geboortedatum: _____

Het uitvoeren van bovengenoemde handeling is voor de leerling noodzakelijk wegens:

De hierboven beschreven handeling mag alleen worden uitgevoerd op de tijdstippen waarop de leerling op school aanwezig is.

De hierboven beschreven handeling moet worden uitgevoerd gedurende de periode:

Ondergetekende:_____

functie:_____

werkzaam aan / bij _____

Datum:_____Plaats: _____

Handtekening:

=====

BIJLAGE 4 Richtlijnen hoe te handelen bij een calamiteit t.g.v.:

- het toedienen van medicijnen aan een kind

- het uitvoeren van een medische handeling

- Laat het kind niet alleen. Probeer rustig te blijven. Observeer het kind goed en probeer het gerust te stellen
- Waarschuw een volwassene (of laat één van de kinderen een volwassene ophalen waarbij u duidelijk instrueert wat het kind tegen de volwassene moet zeggen)
- Bel direct de huisarts en / of de specialist van het kind
- Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112
- Geef door naar aanleiding van welk medicijn of "medische" handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan
- Zorg ervoor dat u alle relevante gegevens van het kind bij de hand hebt (of laat ze direct door iemand opzoeken) zoals:
 1. Naam van het kind
 2. Geboortedatum
 3. Adres
 4. Telefoonnummer van ouders en / of andere, door de ouders aangewezen, persoon
 5. Naam + telefoonnummer van huisarts / specialist
 6. Ziektebeeld waarvoor medicijnen of medische handeling nodig zijn
- Bel de ouders (bij geen gehoor een andere, door de ouders aangewezen persoon)
 1. Leg duidelijk uit wat er gebeurd is.
 2. Vertel, indien bekend, wat de arts heeft gedaan / gezegd.
 3. In geval van opname, geef door naar welk ziekenhuis het kind is gegaan.